

שיחות הר"ן – אות פב**1 שיחות הר"ן – אות פב**

"בזאת ידעתי כי חפצתי בי, כי לא יריע אויבי עלי" (תהלים מא, יב). בזה שאויבים שלי אינם רעים, כי צדיקים חולקים עלי, בזאת ידעתי כי חפצתי בי.

2 ליקוטי מוהר"ן – תורה קמ

"ביד כל אדם יחתום, לדעת כל אנשי מעשהו" (איוב לו, ז). כי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו כי אין בו שום תפיסה, כי הוא למעלה משכלו רק על ידי אנשיו המקרבין אליו, יוכל להבין מעלת הצדיק כי על ידי שרואין אנשיו, שהם אנשי מעשה יראים ושלמים ובהם יש להם תפיסה והשגה כי העולם אינם רחוקים עדין מהם כל כך כמו מהצדיק בעצמו. על כן מי שרוצה האמת אפשר לו לידע מעלת הצדיק על ידי אנשיו וזהו כמו משל החותם, שהכתב החקוק עליו אי אפשר לקרותו, מחמת שהאותיות בהפך רק על ידי שמכין ומצירין החותם על שעה רואים האותיות והציורים החקוקים על החותם ומבינים כתב החותם; וזהו "וביד כל אדם יחתום" הצדיק נקרא "כל אדם", כמו שכתוב "כי זה כל האדם" (קהלת י"ב), "לדעת כל אנשי מעשהו" על ידי אנשי מעשהו של הצדיק, תוכל לידע אותו, כמשל החותם כנ"ל. וגם הצדיק הוא בחינת חותם כמו שכתוב "וּצְאָצְאָיו חֹתֵם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ" וצדיק הוא מאן דנטר ברית (זוהר פרשת נח דף נ"ט):

3 ליקוטי מוהר"ן – תורה רפג

[שמעתי בשמו איזה דברים יקרים מתורה נפלאה אך כפי הנראה שחסר מהם הרבה אך אף על פי כן ארשם מה ששמעתי] דע כי יש שני צדיקים שהם משרש אחד ואף על פי כן יש ביניהם מחלקת זה מחמת שאחד משנה מדתו שבשרשו וזה בחינת מחלקת שבין שאול ודוד כי כתיב "אך טוב וחסד ירדפוני" (תהלים כג) (תרומה קס"ח) הינו טוב הינו חסד? אלא טוב טובה כליל בגוה, חסד דאתפשט לבר. וזה בחינת שני צדיקים ששניהם משרש אחד רק שזה בחינת טוב שטובה כליל בגוה דהינו שאינו מגלה תורתו לאחרים, והשני הוא בחינת חסד דאתפשט לבר שמגלה תורתו לאחרים שזהו בחינת חסד בחינת: "ותורת חסד על לשונה" (עין סכה מט:), ועל ידי זה יש ביניהם מחלקת וזה בחינת המחלקת שהיה בין שאול ודוד, ששניהם היו צדיקים גדולים ואף על פי כן היה ביניהם מחלקת הינו מחמת בחינות הנ"ל כי זה היה בחינת טוב וזה היה בחינת חסד כי אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ערובין דף נג). דוד דגלי מסכתא כתיב בה: "יראיד יראוני וישמחו", שאול דלא גלי מסכתא כתיב בה: "אל כל אשר יפנה ירשיע" הינו כנ"ל, כי שאול דלא גלי מסכתא, זהו בחינת טוב דטובה גניז בגוה, אבל דוד דגלי מסכתא שהיה מלמד תורתו לרבים זהו בחינת חסד דאתפשט לבר, בחינת "ותורת חסד על לשונה" ומחמת זה היה ביניהם מחלוקת...

וזה בחינת (עבודה זרה י"ט): שיחתן של תלמידי חכמים צריכין למוד הינו כל השיחות של התלמידי חכמים שמשיתין וחולקין זה על זה לזה צריכין למוד כי עקר המחלקת הוא מחמת חסרון הלמוד מחמת שאין מלמד תורתו לאחרים וטובה גניז בגוה כנ"ל נמצא שהמחלקת של צדיקים, הוא נמשך מהתורה כנ"ל אבל יש מחלקת של הרשעים שאינו נמשך מהתורה כלל וזהו שהיה קובל דוד לפני השם יתברך (תהלים קי"ט): "כרו לי זדים שיחות אשר לא כתורתך" שהם משיתין וחולקין עלי שלא על פי התורה כלל וזה שבקש דוד (שם כ"ג): "אך טוב וחסד ירדפוני" שבכל עת שהיה עלי רדיפות ומחלקת שהיה המחלקת רק משם, מבחינת טוב וחסד כנ"ל.

4 תהלים – פרק צב, פסוק ו

כי הנה איביד, ד', כי הנה איביד יאבדו, יתפרדו כל פעלי און.

5) באר מים חיים - פרשת כי תצא (ר' חיים מצ'רנוביץ זי"ע) [1740-1817]

והוא על הדרך הנאמר בשם הרב האלקי הבעל שם טוב זצוקלה"ה זי"ע ועכ"י בפסוק "כִּי הִנֵּה אֵיבִיךָ, ד', כִּי הִנֵּה אֵיבִיךָ יֵאבְדוּ" (תהלים צב, ט). ותוכן דבריו כי ידוע (תיקוני זוהר קכ"ב ב) אשר לית אתר פנוי מניה, ומלכותו בכל משלה (שם ק"ג, י"ט), ואפילו במקום תוקף הרע והסטרא אחרא אי אפשר שלא יהיה בו ניצוץ קדושה מאורו ברוך הוא המחיה אותו (שם לא כן עשיתו רשות בפני עצמו ח"ו ואין עוד מלבדו כתיב (דברים ד, לה)). ואך הקליפה לגודל הרע אשר שם המסבב את הניצוץ ההוא סביב סביב בבחינת "סְבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלְכוּ" (תהלים יב, ט). והניצוץ הוא שם מעט מן המעט קטן בתכלית ונחשב שם בבחינת מיתה עד עת קץ שרוח הטומאה יעבור מן הארץ. היא מתגברת על הקדושה כאשר תוכל ואומרת אני ואפסי עוד כנודע והכל בכח ניצוץ ה' המחיה אותה והבן. וזה הכל סיבה מאת ה' שיוצר אור ובורא רע בכדי להיטיב לבריותיו על ידי זה כמשל הזונה הנזכר בזוה"ק (תרומה קס"ג), שהרע יסית לאדם לעבור על רצונו ברוך הוא, והאדם יהיה כופה תאותו לשם ה' ויקבל שכרו בתכלית הטובה. וכאשר יביט האדם אל זה כאשר יראה יצרו מסיתו לדבר רע להתעולל עלילות ברשע, **שכל זה כביכול הוא ה' בעצמו הנעלם שם ומכוון לטובתו שלא יפנה לבו אל הדבר ההוא בכדי לקבל טובה שלימה. הרי בזה בא לאהבה גמורה לאהבה את ה' תכלית אהבה.** כשרואה צמצומי אלקינו ברוך הוא וברוך שמו להתצמצם בחושך וברע כזה לטובתו. הרי כל נפשו ונשמתו יתן אליו באהבה גמורה בראותו את פני ה' אביו שבשמים שמה, ופורש משם. **וממילא כל בחינת הקליפה והרע אשר שם נכנע ונתבטל, וניצוץ אלקינו יתברך, מתעלה ועולה למעלה.** וזה שאמר הכתוב "כי הנה אויביך ה'". **כלומר כל האויבים כל בחינת הרע והקליפות כביכול ה' בעצמו הוא בראם והוא המחיים עד עת קץ בכדי להיטיב לבריותיו על ידי זה.** ובזה "הנה אויבך יאבדו". **כי כשנזכר האדם על זה תיכף מתאווה תאוה לה' אשר בדבר ההוא ומכניע את הרע תכלית ההכנעה.**

6) בן פורת יוסף - פרשת בראשית

ואפשר שזהו ג"כ שויתני ה' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח), ר"ל שלפעמים על ידי הקליפה נמשך נגדיות לאדם בעבודת ה' וכיוצא, וכד ינדע בר נש דכולא חד, ר"ל שזהו ג"כ מהש', מזה נמשך שם הוי"ה לנגדי, אור המוח, והפריד בין הקליפות הנקרא מות, ונעשה מאורות.

7) ספר החינוך – מצוה רמא

שלא לנקם - שלא לנקם. כלומר, שנמנענו מלקחת נקמה מישראל, הענין הוא, כגון ישראל שהרע או צער לחברו באחד מכל הדברים, ונוהג רב בני אדם שבעולם הוא שלא יסורו מלחפש אחרי מי שהרע להן, עד שיגמלוהו כמעשהו הרע או יכאיבוהו כמו שהכאיבם, ומזה הענין מנענו השם יתברך באמרו (ויקרא יט יח) לא תקם... במשרשי המצוה. שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא. ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא, על כן כשיצערנהו או יכאיבהו אדם ידע בנפשו כי עונותיו גרמו, והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקם ממנו, כי הוא אינו סבת רעתו, כי העון הוא המסבב, וכמו שאמר דוד עליו השלום (שמואל ב טז יא) הניחו לו ויקלל כי אמר לו יי. תלה הענין בחטאו ולא בשמעיו בן גרא. ועוד נמצא במצוה זו תועלת רבה להשביט ריב ולהעביר המשטמות מלב בני אדם, ובהיות שלום בין אנשים יעשה השם יתברך שלום להם.

אגרת הקודש – אגרת ב (בעל התניא)

וְלֹאֲתָא, בְּאֲתֵי מִן הַמּוֹדֵיעִים מוֹדְעָה רַבָּה לְכָל־לוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עַל רִיבֵי הַחֲסָדִים אֲשֶׁר הִגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, לְאַחוּז בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל יַעֲקֹב "שְׂאֵר עֲמוֹ" ו"שְׂאֵרִית יִשְׂרָאֵל," שְׂמִשִּׁים עֲצָמוֹ כְּשִׁירִים וּמוֹתְרוֹת מִמֶּשׁ שְׂאֵין בּוֹ שׁוֹם צוֹרֵךְ, לְבִלְתִּי רוּם לְבָבָם מֵאַחִיהֶם כּו', וְלֹא לְהַרְחִיב עֲלֵיהֶם פֶּה, אוֹ לְשַׂרֹּק עֲלֵיהֶם חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס מְלֵאזְכִּיר בְּאַזְהָרָה נוֹרָאָה, רַק לְהַשְׁפִּיל רוּחָם וְלָבָם, בְּמִדַּת אֲמַת לַיעֲקֹב, מִפְּנֵי כָּל אָדָם, בְּנִמְיִכוֹת רוּחַ, ו"מַעֲנָה רַךְ מְשִׁיב חַיִּמָּה", "וְרוּחַ נְכֵאָה כּו', " וְכוּלֵי הָאֵי וְאוּלֵי יִתֵּן ה' בְּלֵב אַחִיהֶם "כְּפִמִּים הַפְּגִים וְגו'".